

към следните „невинни“ определения на ранния Яворов: „Ос-
вети ме дух божествен, / кръв по-нова бликна в мен...“ (1898,
„В тъмницата“); „Дух близък, родствен на поета, / море не-
мирно...“ (1899, „Към морето“); „стана ми душа и свет“ (1898,
„В тъмницата“); „Душа ми беше възжелала, / с мен равно да
те възвися...“ (1899, „Защо мълчиш“). Изглежда, че твърде
спекулативно се насочваме все към най-най-ранната, забраве-
на и пренебрегната от самия поет, лирическа изказност. И ма-
кар действително да се открива известна тенденциозност в по-
добно насочване, както и известна насиланост в тезата, че
късният Яворов като културен продукт е невъзможен без
наличието на директно-индиректното „преговаряне“ на ран-
ния Яворов, не може да не отбележим в горесцитираните при-
мери именно оформянето на сравнително стабилния семанти-
чен код, за който стана дума в началото. В ранната поема от
1898 г., за която поетът пази твърде блед спомен⁵⁴, се откроя-
ват ясно диференцирани категориите *дух* и *душа*. *Духът* е
идваща свише сила, външна обективна субстанция, докато *душата*
е интровертно пространство, отъждествено със света. В
поемата „В тъмницата“ *духът* се отличава с присъщите значе-
ния на християнския религиозен контекст (*светлина, обнова,*
креативност), докато за начина, по който интерпретираме
душата, заслужено можем да бъдем упрекнати, че насилваме
фразеологизма *душа и свет*, извличайки от него желаните
пространствени смисъл. Действително, става дума за фразео-
логизъм, и то изцяло непоетичен, който обаче до такава сте-
пен се вкоренява в Яворовата изказност, че през 1906 г. е обо-
собен и раздвоен в две семантични единици – *душа* и *свят* –
което наистина уверява в тяхната тъждественост: „в света, в
душата ми! – умираше сразена...“ Що се отнася до аналогич-
ните употреби у по- и най-късния Яворов, най-ярка и репре-
зентативна е клетвата-обет пред *Родината* в поемата „Нощ“:
„И тоя кръст на дух свободен / всегдашния ще бъде път...“ В
стихотворението „Родина“ (1909), в което образът на *Роди-*